

PvdA Eijsden-Margraten

Verkiezingsprogramma 2018-2022

vastgesteld in de ledenvergadering van de
PvdA Eijsden-Margraten op 14 december 2017

1. Positie

De PvdA heeft in coalitieverband met CDA en PGEM in de afgelopen vier jaar verantwoordelijkheid gedragen voor het gemeentelijk beleid. Met de wethouder voor Welzijn, Volksgezondheid, WMO en Jeugdzorg, Onderwijs en Kunst & Cultuur, drie raadsleden en steeds zes burgerraadsleden in de commissies van de gemeenteraad, heeft de PvdA een behoorlijk aandeel in het besturen van de gemeente. Ingewikkelde beleidsvelden als het accommodatiebeleid, de harmonisatie van subsidieregels voor sport-, welzijns- en cultuurverenigingen, het opvangen van asielzoekers en statushouders, de uitvoering van de landelijke decentralisatie van het maatschappelijk werk, de jeugdzorg, het in stand houden van een goede spreiding van basisscholen bij afnemende aantallen schoolkinderen, het energiebeleid, heeft de PvdA een doorslaggevende rol gespeeld.

Ook in de komende jaren willen we onze beste krachten geven om de gemeenschap van Eijsden-Margraten te dienen, en te zorgen voor een bloeiende, maar vooral ook sociale gemeente. Daarbij is het in de eerste plaats van belang om de bijna volledige werkgelegenheid in de gemeente in stand te houden. Ook de bedreigde sector van de fruitteelt, het midden- en kleinbedrijf en het toerismesector vragen aandacht en investeringen voor de continuïteit. Met de omliggende gemeenten zijn er vele raakvlakken op gebieden zoals milieu, verkeer, landschapsontwikkeling en toerisme. De schaal van verscheidene regelingen in de zorg, rond vuilafvoer, gehandicapten, jeugdzorg, belastingen en economische ontwikkeling, vragen om samenwerking met onze nabuurgemeenten. We gaan aan het werk, maar we kunnen het niet alleen af. Samenwerken en samen werken. Dat is ons motto voor de komende tijd.

Programma 1 Dienstverlening

Buurgemeenten

Eijsden-Margraten ligt ingesloten tussen de Heuvellandgemeentes Valkenburg en Gulpen-Wittem, Maastricht én de Belgische Voerstreek. Aken ligt op enige, zij het overbrugbare, afstand. We constateren dat op allerlei vlakken goed wordt samengewerkt met de Nederlandse buurgemeenten. Echte samenwerking met België en Duitsland is er (nog) niet. Zeker op het gebied van toerisme en arbeidsparticipatie zijn hier slagen te maken. Met de buurgemeenten Voeren en Visé willen we de banden aanhalen op de gebieden onderwijs, toerisme, verkeer, milieu en gemeenschapszin. Uitwisseling rond taalonderwijs heeft daarbij bijzondere aandacht.

Op het gebied van toerisme is een jumelage met Clervaux in Luxemburg in de maak. Raakvlakken en gemeenschappelijke belangen verdienen samenwerking.

Met de gemeenten Gulpen-Wittem en Vaals is al samenwerking groeiende. Die kan verder versterkt worden door gemeenschappelijk optrekken, delen van elkaars expertise en menskracht en gezamenlijke beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Maastricht blijft een belangrijke partner van Eijsden-Margraten. De samenwerking met deze buurgemeente mag in het sociale domein uitstekend genoemd worden; in het fysieke domein behoeft dit evenwel nog wat impulsen. De PvdA wil hier bestuurlijk fors investeren.

Gemeenschappelijke regelingen

Bij steeds meer zaken werken we samen met andere gemeenten om efficiënt en effectief te zijn in zogenaamde gemeenschappelijke regelingen. Bevoegdheden van de gemeente worden dan in gezamenlijkheid uitgevoerd. Bijzondere aandacht is nodig voor het toezicht op dergelijke regelingen. De democratische controle op de samenwerkingsverbanden moet beter. De verantwoording naar de gemeenteraad dient vooraf en achteraf plaats te vinden.

Openbare orde en veiligheid

Weliswaar is het aantal meldingen van ordeverstoringen, inbraken en andere schendingen van de openbare orde in onze gemeente laag in verhouding tot andere gemeenten, maar het gevoel van onveiligheid neemt stelselmatig toe. We zien dat het aantal overlastmeldingen van de recreatieve fietser, de motorrijder, maar ook het landbouwverkeer fors toegenomen zijn. Kennelijk komen gedragsveranderingen maar zelden tot stand via boete en/of repressie. De opvoedende taak van politie, ambtsdragers, de buitengewone opsporingsambtenaren en van medeburgers moet nadrukkelijk aandacht krijgen.

Bij dreigende ontsporing door jeugdigen wordt terstond en intensief gebruik gemaakt van de jongerenwerker en later Bureau HALT. Repressie bij jeugd is alleen effectief wanneer het gedragsverandering met zich mee brengt.

Een samenscholende groep mensen wordt al gauw "hangjongeren" genoemd. Het gaat evenwel ook vaak om jong volwassenen ouder dan 20 jaar. Deze groepen verdienen bijzondere aandacht.

Drugoverlast is voornamelijk een probleem van onze buurgemeente Maastricht. De PvdA is voorstander van regulering en daarmee van beperkte legalisering van productie en distributie van wiet. Daardoor kan er ook voor gezorgd worden dat handel en gebruik beperkt wordt tot plekken die weinig overlast veroorzaken.

De PvdA is voorstander van gereguleerde wietteelt en distributie daarvan en in voor experimenten op dit gebied in samenwerking met Maastricht.

Bijzondere aandacht verdienen risicovolle installaties in en in de nabijgelegen gemeenten zoals het spoor (vervoer gevaarlijke stoffen), de nucleaire reactor in Tihange (radioactieve straling, ongelukken), het vervoer in en over de Maas (verontreinigingen, gevaarlijke stoffen, vervuilende stoffen) en over de A2. De PvdA is voorstander van sluiting van de kerncentrales die op uranium werken.

Ambtelijk apparaat

Sinds de samenvoeging van Eijsden en Margraten is gewerkt aan de integratie en afslanking van het gemeentelijk apparaat. In de tussentijd is de complexiteit van de regelgeving en het

aantal taken dat naar de gemeenten is gedecentraliseerd fors toegenomen. Het is dan ook nodig dat er in de komende periode geïnvesteerd wordt in de kwaliteitsverhoging van de gemeentelijke organisatie. Op verschillende terreinen zal in teamverband met andere gemeenten het werk gedaan moeten worden. Deze samenwerking kan gestalte krijgen in zogenaamde "Shared Services Centra". Op deze wijze kan het gemeentelijk apparaat klein, maar slim en effectief worden.

Het zwaartepunt van de samenwerking zal komen te liggen op het uitvoerende, operationele vlak. Beleidsvraagstukken worden primair door de gemeente zelf opgepakt.

2. Programma Burgerschap

Zorg en welzijn

Op het gebied van zorg en welzijn zijn grote stappen gemaakt: WMO en Jeugdzorg zitten in goede handen, het Sociaal Team is steeds beter toegerust op haar taken, verenigingen weten waar ze aan toe zijn, vrijwilligers zijn in stelling gebracht en de huiskamers draaien als een tierelier.

Dat is mooi, maar ook hier zijn een aantal zorgpunten op te noemen. Het is te verwachten dat de gemeente in de (nabije) toekomst geconfronteerd wordt met forse kortingen op het budget. Dat mag wat de PvdA betreft nooit leiden tot een verschraling van de zorg.

Gelukkig hebben we de afgelopen jaren reserves kunnen opbouwen, maar voor de langere termijn kunnen deze kortingen problematisch worden. De rek is er bij de diverse zorgaanbieders ook uit, dus zal iets aan de inkomstenkant moeten gebeuren. Het nieuwe kabinet zou ons "vertrouwen in de toekomst" in elk geval doen toenemen wanneer er reële budgetten beschikbaar zouden worden gesteld.

Wat ons betreft zijn er drie speerpunten in dit beleidsveld:

1. de bijdrage van mantelzorgers voor zorg en welzijn mag niet onderschat worden. Waar mogelijk gaan we mantelzorgers faciliteren bij hun werk, mogelijkheden tot respijtzorg aanbieden en in ieder geval blijven waarderen;

2. wachtlijsten voor zorgverlening, intramuraal, extramuraal of bij de thuiszorg, horen niet;

3. de kwaliteit van het dienstenaanbod en de klantgerichtheid bij zorgverleners laat weleens te wensen over. De PvdA wil investeren in kwaliteitsimpulsen in de zorg. Niet alleen de prijs, maar ook de kwaliteit van zorg is een criterium dat bepaalt of de gemeente bij een zorgaanbieder zorg in koopt. We moeten tenslotte alert en krachtig reageren op klachten van burgers hierover en de zorgverleners aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Zonodig met financiële consequenties.

Onderwijs

Door de sterke daling van het leerlingenaantal komt het voortbestaan van een aantal basisscholen, met name in de kleine kernen, verder onder druk te staan. Sluiting dreigt. Vooropgesteld: het primaat om een school al dan niet te sluiten ligt niet bij de politiek, maar bij de schoolbesturen. Een *laissez-faire* houding past echter niet bij deze ontwikkelingen:

- Scholen vormen een functie in (kleine) kernen;
- Het sluiten van een kleine school kan ruimtegebrek en dus uitbreiding van een andere met zich mee brengen;

- Scholen kunnen niet geïsoleerd gezien worden van andere 'kindpartners' zoals peuterspeelzalen, kinderopvang en CJG's. In de toekomst zijn scholen een onderdeel van zogenoemde IKC's (integrale kind centra);
- Scholen kunnen niet los gezien worden van de toekomstige taken van de gemeente op het gebied van de jeugdzorg.
- Scholen hebben belangrijke taken op het gebied van zorg en passend onderwijs. Het aantal taken is gegroeid en een school is al lang geen enkelvoudig lesgevend instituut meer. Scholen dienen over voldoende mogelijkheden en competenties te beschikken om aan deze taken invulling te geven.

Kortom: de PvdA zal (samen met de onderwijsinstellingen) volop blijven participeren in deze discussies en is van mening dat het simpelweg sluiten van een school geen zaak is van schoolbesturen alleen. Het al dan niet sluiten van een school is geen kwestie van leerlingenaantallen en opheffingsnormen alleen. Het gaat primair om de kwaliteit waarmee alle taken vervuld worden. De gemeente zal vanuit haar verantwoordelijkheden hier volop sturing aan geven.

Brede vorming van kinderen

De nabijheid van zoveel andere opleidingen van voortgezet en hoger onderwijs in de buurgemeenten, maakt het mogelijk om onze kinderen al vroeg te laten kennismaken met de ruimere wereld van kennis, techniek en wetenschap. Voor de ontwikkeling van onze (klein)-kinderen is het van groot belang dat we die kansen grijpen en ten nutte maken.

Taalonderwijs Engels, Frans, Duits

In een regio die zozeer in het hart van het éénwordende Europa ligt, moet het vanzelfsprekend zijn dat we allemaal Engels en de buurtalen spreken en verstaan. Dat is nodig voor het sociale contact, voor het culturele besef, voor het zakendoen en voor de kansen op de arbeidsmarkt. Daarom vinden wij het nodig om al zo vroeg mogelijk met onderwijs in vreemde talen te beginnen. Volwassenen en ouderen worden aangemoedigd om hun kennis en vaardigheden in de vreemde talen te ontwikkelen.

Bibliotheek

De bibliotheekvoorziening in onze gemeente en van de andere Heuvellandgemeenten is zal samengaan met de stadsbibliotheek van Maastricht. Daarmee is de kennisbasis voor een moderne bibliotheekvoorziening geborgd. Een bibliotheek is meer dan een aantal strekkende meters boeken, maar een modern informatiecentrum met brede maatschappelijke taken. De verdere digitalisering van de bibliotheekvoorziening, moet helpen om de bereikbaarheid van literatuur en vakgerichte kennis te vergroten.

In de gemeente Meerssen lopen ontwikkelingen om te komen tot de oprichting van een zogenaamd Taalhuis verbonden aan de bibliotheek om de achterstand die burgers hebben opgelopen op het gebied van lezen, schrijven, rekenen en digitale communicatie weg te werken. Wij volgen dit om na te gaan of hier op aan aangesloten moet worden.

Het STEM-II project (Science, Technology, Engineering en Mathematics)*

is een breed samenwerkingsproject op het gebied van wetenschap en technologie in het primair onderwijs. Dit project is gestart met pilot bij Kindante en wordt uitgevoerd door 7

schoolbesturen in Zuid-Limburg: Adelante, Innovo, Kindante (penvoerder), kom Leren, Mosa Lira, Movare en Triade.

Het gaat er bij STEM-II niet per definitie om dat leerlingen zich louter technische vaardigheden eigen maken of "pure" technische kennis verwerven. Ze leren kinderen en leerkrachten met een nieuwsgierige blik en open mind te kijken naar de hun omringende wereld. Hierbij stimuleert men een onderzoekende en ontwerpende leerhouding steeds in relatie met de omringende samenleving/maatschappij. Meer dan 50 basisscholen zijn aangesloten op deze ontwikkeling. Wij pleiten ervoor dat Eijsden Margraten een stimulerende en faciliterende rol speelt om alle basisscholen op deze ontwikkeling te laten aansluiten

Werk en Inkomen

Niemand aan de kant: integratie

De beste manier om gezond lid van onze gemeenschap te zijn, is door aan het werk te zijn, betaald of als vrijwilliger. De deelname aan het arbeidsproces is een zaak waarbij de gemeente in toenemende mate een rol heeft. Dit zal georganiseerd moeten worden in samenwerking met omliggende gemeenten, enerzijds omdat veel inwoners van Eijsden-Margraten wat dit betreft forens zijn, maar ook omdat uitvoering van arbeidsintegratie op het niveau van arbeidsmarktregio professioneler en effectiever aangepakt kan worden.

Arbeidsintegratie

Door wettelijke maatregelen neemt het aantal plaatsen in de sociale werkvoorziening af. Via natuurlijk verloop zal de sociale werkplaats helemaal afgebouwd worden. Het is daarom te meer zaak om diegenen die hierin wel nog werkzaam zijn en die via de gemeente aan een re-integratie-project bezig zijn, volop te steunen in het adequaat afronden van dit traject. Ook de arbeidsintegratie van migranten en statushouders en anderen die het moeilijk hebben om een reguliere arbeidsplaats te vinden, verdient alle aandacht.

Limburg lijkt de komende jaren af te stevenen op een gespannen arbeidsmarkt. De vraag zal het aanbod overstijgen. Een problematische situatie, die ook kansen biedt. Voor met name de mensen die nu nog een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, maar ook voor mensen die uit het zicht verdwenen zijn (de zogenaamde niet-uitkerings-gerechtigden, ofwel de Nuggers) én statushouders. Wij vinden het van groot belang dat statushouders zo snel mogelijk in het arbeidsproces worden opgenomen. De PvdA pleit voor een goede samenwerking tussen gemeenten, uitkeringsinstanties, kennisinstituten en bedrijfsleven.

Aansluiten op Brainport 2020, Brightland campussen

In Brainport 2020 hebben de regio's rond Eindhoven en Maastricht de krachten gebundeld om een innovatieve kennisregio te vormen. Met de clusters rondom technologie, chemie, voeding, dienstverlening en gezondheid heeft men goede kans om zich internationaal te profileren. De gemeente Eijsden-Margraten is daarbij de natuurlijke achtertuin van het gezondheidscluster in Maastricht met mogelijk verbindingen naar het kenniscluster in Luik en de RWTH (Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule) in Aken. Het is dan ook zaak om zodanig in deze netwerken te opereren dat spin-off van dergelijke ontwikkelingen ook in Eijsden-Margraten belanden. Voor zover mogelijk wordt daartoe een infrastructuur gevormd die het aantrekkelijk maakt voor innovatieve bedrijven om zich te vestigen. De gemeente neemt deel in het Limburg Economic Development (LED) project en haar eventuele opvolger

met als doel het verhogen van de waarde creatie bij de sectoren die in onze gemeente belangrijk zijn: fruitteelt, toerisme, midden- en kleinbedrijf.

Programma 3 Landschap

Landschap en Natuur

Het landschap in onze gemeente is de basis voor agrarische bedrijven en toerisme. Het cultureel erfgoed van tientallen eeuwen is van hoge waarde. Zaak dus om dit te beschermen en niet verder te verkavelen, te ontgraven of te verwaarlozen. De daarin aanwezige agrarische bedrijven hebben een voorname rol in het landschapsbeheer, ook al is dat niet hun primaire taak. We willen onderzoeken of meer burgers betrokken kunnen worden bij het landschapsbeheer. Organisaties als Staatsbosbeheer, het Limburgs Landschap, het IVN en IKL worden aangemoedigd in de toekomst nog meer met groepen vrijwilligers te gaan werken zonder hun eigen verantwoordelijkheid te verwaarlozen. Versturende elementen worden krachtig geweerd. Waar mogelijk richten we bermen en openbare plekken zodanig in met bloemen dat bijen en andere insecten een gunstige biotoop hebben.

De toegankelijkheid voor wandelaars en fietsers kan verder verbeterd worden. Traditionele fruitteelt, stads- en dorpslandbouw en daarop gebaseerde bedrijfsactiviteiten worden gestimuleerd. Voor gemotoriseerd verkeer is geen uitbreiding nodig; integendeel, het is ongewenst dat in het buitengebied autoverkeer wordt aangelokt.

De straatverlichting wordt door gebruikmaking van energiezuinige en zelfdimmende LED armaturen tot een laag niveau terug gebracht en is daardoor niet meer storend voor de natuur.

Recreatie en Toerisme

We zijn ook van mening dat de omvang van het toerisme in onze gemeente kan en moet toenemen. De nadruk ligt daarbij wat ons betreft op kwalitatief en kleinschalig toerisme dat gericht is op landschap en cultuurhistorie. Geen grootschalige toeristische attracties dus, maar een gastvrij gebied voor wandelaars, fietsers en rust-zoekenden. Initiatieven van burgers en bedrijven om deze soort van toerisme te bevorderen worden gesteund. De gemeente helpt bij het organiseren van gemeenschappelijke marketing en belangenbehartiging van kleinschalige toeristische faciliteiten zoals Bed & Breakfast, kamperen bij de boer en vakantiewoningen. De stevige kwaliteitsimpuls die plaats hebben gevonden in de voormalige campings in Noorbeek en Bemelen hebben zeker onze steun. Door zich aldus te positioneren, is Eijsden-Margraten een natuurlijke partner voor omliggende toeristische gebieden als Maastricht, Valkenburg, het Heuvelland, de Voerstreek en het Maasdal.

De inkomsten uit de toeristenbelasting worden zoveel mogelijk besteed aan het optimaliseren van het concept "Bloesem van het Zuiden".

Wat moeten onze prioriteiten zijn:

- bekendheid van het Heuvelland als plaats om te onthaasten, om tot je zelf te komen, om dingen te doen die erg aantrekkelijk/anders zijn dan bij de toerist thuis, om te leren, om horizons te verbreden, om met nieuwe energie terug te keren; Daarbij aanhaken/ op promotiecampagnes Maastricht en Valkenburg.

- vergroten van aanbod kleinschalige recreatiemogelijkheden: bed&breakfast, pensions, kampeerplaatsen, familiehotels, vakantiewoningen,
- maar ook speelvoorzieningen voor jong en oud, cultureel erfgoed ontsluiten, uitkijkpunten, bijzondere routes voor fiets en wandelaar, verbindingen naar Aken, Voerstreek, Luik en Maastricht benadrukken,
- kwaliteit van de wandel- en fietsroutes verbeteren, bewegwijzering naar attracties, cultureel erfgoed en horeca
- Ondernemers betrekken bij het verhaal. Niet alleen bestaande, maar ook startende ondernemers en bevorderen van starters. Herbestemming leegkomende carré-boerderijen en landhuizen, toegankelijkheid via sociale media van boekingsmogelijkheden, Geocaching, digitale gidsen, QR-codes bij cultureel erfgoed en attracties,
- Positioneer alles wat Eijsden-Margraten heeft beter in het toeristisch aanbod. We denken daarbij aan culturele evenementen als bronken, mei-den planten, schutterfeesten enzovoort. Aan de maand waarin alles in bloei staat. Aan traditionele activiteiten als stroop en bier maken, graan malen. Aan kunstroutes enz.
- De infrastructuur in relatie tot toerisme moet goed geregeld zijn: bewegwijzering, parkeervoorzieningen, fietsenstallingen, oplaadpunten voor E-bikes etc.
- Bewoners betrekken bij het verhaal: overlast is de prijs voor stukje welvaart, trots op de regio/buurt zijn en als gids dienen, erfgoed promoten, contact met toeristen promoten, afzet van regionale producten en diensten promoten.

Programma 4 Ondernemerschap

Landschappelijk verantwoord Ondernemen

Zorgen hebben we over de toekomstvastheid van de fruitteelt in onze gemeente. Samen met de sector zullen we op zoek gaan naar innovatieve concepten om de economische opbrengst van het fruit op te voeren om een gezonde bedrijfsvoering mogelijk te houden.

Daarbij denken we aan extensieve, biologische landbouw, gemengde bedrijven, maar ook aan nieuwe vormen van landbouw, zoals de wijnbouw. De grond en de hellingen van Eijsden-Margraten zijn zeer geschikt voor druiventeelt. In ieder geval worden initiatieven voor verbruikcoöperaties, stadslandbouw en promotie van streekproducten in eigen regio en elders, ondersteund. De CitaSlow gedacht zal verder geïntensiveerd worden.

Midden- en kleinbedrijf

Ruim baan voor MKB, ateliers en ZZP-ers

Onze gemeente is bij uitstek geschikt en aantrekkelijk voor kleine bedrijven in diverse bedrijfstakken. Zelfstandig ondernemerschap en innovatie met kennis moet dan ook ruim baan krijgen. Gemeentelijke voorschriften voor het in eigen pand uitoefenen van bedrijf of handel, moeten dan ook worden aangepast. Ruimte is er voor kringen van ondernemers of andere platforms waardoor deze activiteiten meer armslag krijgen. Bij succesvolle doorgroei, gemakkelijk maken van uitbreiden naar bedrijventerreinen of verzamelgebouwen.

Hoogwaardige bedrijventerreinen

In drie kernen in de gemeente zijn er van oudsher bedrijventerreinen (Gronsveld, Margraten, Eijsden). Gezorgd moet worden dat deze een hoogwaardige invulling houden. Activiteiten

die dit mogelijk ondermijnen zoals grootschalige opslag, milieubelastende bedrijven of anderszins moeten vermeden worden. Kleine bedrijven moeten door het beschikbaar stellen van kleinere bedrijfskavels op de industrieterreinen ook de gelegenheid krijgen zich (geclusterd) op een bedrijventerrein te vestigen.

Daarbij is toegang tot snel internet van groot belang voor bedrijven in (en ook voor inwoners van) onze gemeente. De dekkingsgraad, snelheid en capaciteit van het net verdienen daarom alle aandacht.

Startende ondernemers beginnen hun activiteiten vaak in een pand dat ze voor weinig geld kunnen gebruiken. Veelal tussen bestaande woningen. Als zich dit goed ontwikkelt leidt het tot overlast voor de buurt. Wij hebben enige tijd terug uitgebreid kennis gemaakt met een pand (mogelijk gemaakt door de gemeente) in Monschau dat speciaal bedoeld is voor deze startende ondernemers. Wij zijn voorstander van een onderzoek naar de mogelijkheden voor een dergelijke opzet in onze gemeente

Programma 5 Gemeenschap

Cultureel Erfgoed

Monumenten, beschermde dorps- en landschapsgezichten en ander, ook immaterieel, erfgoed verdient bescherming en ondersteuning vanuit de gemeente. Wat de PvdA betreft wordt die ondersteuning niet alleen in beleid, maar ook financieel tot uitdrukking gebracht. Als op een na grootste monumentengemeente van Limburg (Maastricht heeft meer monumenten) zijn we verplicht om meer dan alleen maar mooie nota's te schrijven. We beschouwen dit erfgoed immers als een waarde op zich, maar ook als een belangrijke factor voor het woonklimaat en voor toerisme en recreatie. De bijdrage van de gemeente en de verplichtingen voor de eigenaren worden in een erfgoedverordening vastgelegd. Daarmee wordt ook de verbinding gelegd met provinciale en nationale voorzieningen voor instandhouding van erfgoed. De bewegwijzering naar erfgoed in onze gemeente moet sterk verbeterd worden.

De instandhouding van monumentaal erfgoed vereist bijzondere aandacht. Door nieuwe economische functies in oude structuren onder te brengen kunnen die een nieuwe duurzame toekomst krijgen. Bijzondere aandacht daarbij voor de energievoorziening van monumenten: de oude structuren zijn niet ingericht op zuinig stoken en daarom zullen alternatieve bronnen ontsloten moeten worden. Bijvoorbeeld door het eigen gemeentelijk snoeiafval in te zetten als biomassa.

Er zijn vele archeologische en geologische waarden in de gemeente die de moeite waard zijn om te ontsluiten voor educatieve en educatief-toeristische doelen. De gemeente investeert daartoe in de organisaties die dit als doel hebben.

Vitale Kernen

Het vraagstuk leefbaarheid van (kleine) kernen vraagt meer en meer richting en antwoorden. Het is duidelijk dat het aantal voorzieningen verder terug zal lopen. Dat is goed te verklaren, omdat de bevolkingssamenstelling sterk verandert: het aantal kinderen neemt fors af en veel kernen vergrijzen. Niet elke kern zal straks nog kunnen beschikken over een eigen school, winkels, maatschappelijke voorzieningen, sportvelden enz.

Het zal in de toekomst meer gaan om kwaliteit en bereikbaarheid dan om het krampachtig in stand houden van voorzieningen waar weinig gebruik van wordt gemaakt. De PvdA staat voor een evenwichtige verdeling van voorzieningen met in elk geval in elke kern een gemeenschapshuis, dat als uitvalsbasis van het verenigingsleven of voor activiteiten vanuit de gemeenschap gebruikt kan worden.

De "huiskamers" zijn inmiddels niet meer weg te denken in de diverse kernen en zijn wat de PvdA betreft dan ook "blijvertjes".

Leefbaarheid

Winkels in kernen

De krimp en de bezuinigingen en de algemene trend tot verschuiving van koopgedrag naar het internet, maken dat het draagvlak voor centrale voorzieningen in de kernen aan het afnemen is. Van groot belang is derhalve dat de leefbaarheid van die kernen door bundeling van winkels, openbare voorzieningen, sport en cultuur en zakelijke diensten, krachtig blijven en kunnen overleven. Leefbaarheid voor ouderen en jongeren is noodzakelijk om een aangename woonsfeer in stand te houden.

Kunst en Cultuur

Er zijn diverse verenigingen en organisaties in onze gemeente die kunst en cultuurbeoefening tot doel hebben. De afgelopen jaren zijn talloze, andere dan de traditionele, cultuuruitingen op de voorgrond getreden. Kunstexposities, leesclubs, popmuziek, klassieke uitvoeringen, kunstcafé's, Uitmarkt...Eijsden-Margraten heeft zo verschrikkelijk veel te bieden. Het verdient alle steun om ook hier een goed kunst- en cultuurklimaat te hebben dat in verbinding staat met de culturele centra in Maastricht, Aken en Luik. Zo is ook overloop vanuit die centra mogelijk. Voor kunstenaars en ambachtelijke kunstbedrijven, moet er in Eijsden-Margraten een goed vestigingsklimaat zijn en blijven. Indien mogelijk helpt de gemeente bij het zichtbaar zijn van de kunst-bedrijvigheid

Een levendig cultureel klimaat blijkt ook uit lezingen en evenementen die in de verschillende kernen georganiseerd worden. De diverse multifunctionele accommodaties en de vele private ontmoetingsgelegenheden in de diverse kernen bieden hiervoor een goede infrastructuur. De gemeente kan hiertoe bijdragen door de zichtbaarheid te vergroten. In onze gemeente is een groot aantal, al dan niet gepensioneerd, geleerden, deskundigen, experts en cultuurliefhebbers woonachtig. Deze groep kan gemobiliseerd worden om het culturele klimaat in de gemeente te versterken.

De meer traditionele cultuuruitingen van harmonieën, fanfares en schutterijen zijn van onschatbare waarde en zullen hun plek behouden. Daarnaast zullen ook anderen en m.n. jongeren uitgedaagd worden met hedendaagse cultuuruitingen te komen.

Sport

"Een leven lang sporten..." is datgene dat nagestreefd moet worden. Sport wordt ervaren als ontspannend en draagt bij aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid, ongeacht de leeftijd van de sportbeoefenaar.

Daarnaast kan sportbijdragen aan de leefbaarheid binnen de gemeente. Sport bevordert de onderlinge samenhang binnen de gemeenschap, voorkomt isolement, draagt bij aan de ontplooiing van mensen en sport bevordert de gezondheid. Het gemeentelijk Sport Gala is

een groot succes gebleken, reden waarom dit moet blijven bestaan en als concept mogelijk uitgebreid naar andere maatschappelijke prioriteiten.

Sportverenigingen hebben hierin een belangrijke rol. Zij zorgen er in belangrijke mate voor dat mensen al op jongere leeftijd met sport in aanraking komen en in de gelegenheid worden gesteld deze uit te oefenen. Zowel prestatief als recreatief. Daarom willen we bevorderen dat samenwerking tussen basisscholen en sportverenigingen een regelmatige basis krijgt.

Met de vergrijzing zal het sporten voor en door ouderen verder gestimuleerd worden.

Bereikbaarheid

Vervoer

Het uitgestrekte gebied van Eijsden-Margraten met zijn tientallen kleine kernen vraagt om maatwerk wat betreft openbaar vervoer. Dat kan bereikt worden door zogenaamde "belbussen" of door uitbreiding van het buurtbustraject.

Het doelgroepenvervoer (mensen met een indicatie, leerlingenvervoer) is een extra punt van aandacht. Goed bereikbaar openbaar vervoer kan gezien worden als voorliggende voorziening en bewerkstelligt dat er minder snel aanspraak wordt gemaakt op een individuele (dure) voorziening. Wat de PvdA betreft is regulier openbaar vervoer en doelgroepenvervoer daarom één dossier. Een veranderende rol van de provincie, die deze koppeling maar niet lijkt te willen maken, is hierin een *conditio sine qua non*.

Bij onderhoud en wegverbetering dient in de eerste plaats gedacht worden aan fietsers en voetgangers. Het stelsel van fietsverbindingen binnen de gemeente, maar ook vanuit onze gemeente naar de naburige gebieden in Nederland en België, wordt verder gecompleteerd.

Ter regulering van verkeer passen in onze gemeente geen stoplichten. Indien nodig worden op drukke kruispunten in plaats daarvan (slimme) rotondes aangelegd. Voor de verkeersproblematiek bij de Kobbeweg is dit wellicht een oplossing.

Duurzaamheid, Milieu en Afval

Vergroening van energie

De kosten van energie en water zullen verder oplopen. De noodzaak om duurzamer om te gaan met grondstoffen en milieu wordt groter. De gemeente heeft in haar eigen exploitaties op een aantal punten al het voorbeeld gegeven van hoe anders om te gaan met ons milieu.

We zullen verder moeten gaan en onze bedrijven en inwoners helpen om verder te vergroenen. De kosten van energie kunnen worden beperkt door gebruik te maken van zonne-energie en biomassa. Onze gemeente is niet erg geschikt voor windenergie. Maar coöperatieve vormen van kleinschalige energieopwekking in wijken of rondom agrarische bedrijven kunnen heel goed vanuit de gemeente worden gestimuleerd en georganiseerd. Veel agrarische bedrijven hebben schuren met asbesthoudende platen. Deze moeten vervangen worden. Hierbij kan een prima combinatie gemaakt worden met het plaatsen van zonnepanelen voor kleinschalige zonnecollectieven. Wat de PvdA betreft wordt eerst naar deze mogelijkheid gekeken voor men over gaat op zonne-energie-plantages.

De inzameling van bruikbaar afval en hergebruik van water, ook regenwater en zaken als het composteren en verkorten van kringlopen zijn zaken die vanuit de gemeente in gang gezet moeten worden. De gescheiden afvalinzameling in de gemeente functioneert prima.

De gemeente zelf is maar een kleine speler in energiegebruik. Waar mogelijk wordt door de gemeente het maximum aan duurzame energieopwekking en verantwoord energiegebruik gedaan.

Van veel groter belang is dat de gemeente helpt om het energieverbruik van inwoners en bedrijven te verduurzamen. Door het faciliteren van zonne-energie, door het organiseren van energie-coöperaties, door het stimuleren van decentrale opwekking van warmte en elektriciteit, door het organiseren van biovergassing en dergelijke. De gemeente heeft een zodanige ligging en uitgestrektheid dat zonne-energie en bio-energie de potentie hebben om de hele energievoorziening in onze gemeente te verzorgen. De opdracht is alleen om het via burgerinitiatieven ook haalbaar te maken.

De meeste oudere woningen in Eijsden-Margraten hebben een lage energie-klasse. Dit betekent dat er veel energie in dit soort huizen verloren gaat. De PvdA wil zich de komende tijd hard maken voor gunstige regelingen waarbij huizenbezitters gestimuleerd worden hun huis te verduurzamen door b.v. betere isolatie, maar ook het gebruik van zonnepanelen en warmtepompen.

Innovatieve technieken

De gemeente kan en moet onzes inziens dus, een voortrekkersrol vervullen bij het invoeren van nieuwe technieken voor vergroening en verduurzaming. Gebruik van nieuwe technieken als LED-verlichting spreken voor zich.

Innovatieve financiering

Voor de investeringen in vergroening en verduurzaming zijn investeringsmiddelen nodig. De gemeente heeft hierin een rol van bemiddelaar en van initiërende partij om groepen bij elkaar te brengen. Crowd-funding is een goede mogelijkheid om burgerinitiatieven van de grond te krijgen. Ook nieuwe bedrijvigheid door inwoners op dit gebied verdienen warme ondersteuning.

In het eigen aanschafbeleid speelt de gemeente een belangrijke rol (launching customer).

Biologisch composteren, recyclen

In een zo groene gemeente als Eijsden-Margraten is composteren en hergebruik van reststoffen niet ongewoon. Maar we zijn nog lang niet zover dat we als een voorloper op dit gebied gezien worden, terwijl dat toch mogelijk en noodzakelijk is. Het verstrekken van compostcontainers moet dus omhoog, het gebruik van kippen om keukenafval te verwerken kan worden gestimuleerd en het gebruik van keuken- en tuinafval en reststromen vanuit de landbouw voor biovergassing moet uitgebreid worden. Dit alles zal indringend gepromoot moeten worden.

Woningmarkt

Eijsden-Margraten groeit in bevolkingsomvang. In tegenstelling tot wat een aantal jaren geleden werd gedacht, zijn we geen krimpgemeente. Maar de vergrijzing zet wel door. En het aantal huishoudens neemt toe door gezinsverdunding. Er is dus behoefte, in alle kernen van de gemeente, aan meer woningen, en dan met name kleine, gelijkvloerse woningen voor ouderen. Het aantal huurwoningen is veel te laag. Voor jongeren en families met een krappe beurs is het moeilijk om passende woonruimte te vinden in onze gemeente. De PvdA vindt

dat er het aantal woningen in de komende jaren moet kunnen groeien en dan vooral in de huursector en in de gelijkvloerse woningen voor ouderen. Ombouwen van grote monumentale boerderijen tot hofjescomplexen vinden wij een goede aanpak. Als de marktpartijen en woningcorporaties dat niet willen of kunnen, dan wordt het weer tijd voor een gemeentelijke woningdienst.

Eenpersoonshuishoudens nemen in aantal toe. Ook in Eijsden-Margraten. Vanwege het grote tekort aan eenpersoonswoningen zijn deze mensen vaak genoodzaakt naar elders te verhuizen. De PvdA ziet ook deze groep, als een groep die extra aandacht verdient. Bijvoorbeeld door te denken aan experimenten met zogenaamde "tiny houses".

Programma 6 Bedrijfsvoering

Bestuur

De participatie van de burger is onze natuurlijke houding. In de komende jaren moeten we een stap verder gaan, namelijk het activeren van burgerparticipatie om de vragen waar we voor staan gemeenschappelijk aan te pakken. Het is dus niet een kwestie van lippendienst bewijzen aan de maatschappelijke norm.

Raadplegingen

Bij diverse kwesties is raadpleging van burgers gewoon. In meer gevallen zullen we burgers vragen om mee te denken over de inrichting van de woonkern, van het landschap, bij zoeken naar oplossingen voor duurzaam beheer van de ruimte, voor verduurzaming van de energie en het hergebruik van afval. De uitkomsten van dergelijke raadplegingen zijn richtinggevend voor het gemeentelijk beleid en waar mogelijk worden ze onverkort overgenomen.

Dit betekent niet dat wij pleiten voor een "meeste-stemmen-gelden-democratie", waarin onvoldoende aandacht is voor schijnbare minderheidsstandpunten. Burgerraadpleging is geen kwestie van handje opsteken, maar een zorgvuldig democratisch proces waarin de belangen van alle burgers gediend worden.

Internet

Het web is het communicatiemiddel van deze tijd. Niet alleen om berichten door te geven, maar vooral om echte communicatie (met woord en weerwoord) te voeren. De gemeente gaat verder met het webspagewijs aanbieden van diensten. Maar ook met het organiseren van groepen burgers om initiatieven te ontwikkelen, wederkerig dienstbetoon te promoten en om belangengroepen te bundelen. De gemeente is daarom ook actief op Facebook en andere sociale media.

Dit laat onverlet dat informatie via de traditionele wegen, voor die mensen waarvoor de digitale snelweg een onbegaanbare is, beschikbaar blijft en waar nodig geoptimaliseerd wordt.

Burgerinitiatieven

In de strategie van de gemeente is het noodzaak geworden om burgerinitiatieven te omarmen en mogelijk te maken. Op gebieden als sport en cultuur is dat al gebruikelijk in de vorm van de vele verenigingen die er zijn. Maar ook op de gebieden duurzaamheid, cultureel erfgoed, sociale zorg, wijkvoorzieningen, onderwijs, verkeer en ruimtelijke ordening is dit mogelijk en gewenst.

Financieel beleid

Duurzaam evenwicht op de begroting

Op middellange termijn moet er een evenwicht zijn op de jaarlijkse begroting en rekening van de gemeente. Incidentele meevallers worden alleen voor incidentele doeleinden gebruikt. Het is niet nodig om nog meer algemene of bestemmingsreserves op te bouwen. De gemeentelijke vertegenwoordigers moeten bijzonder waakzaam zijn bij het beoordelen van plannen met financiële gevolgen bij de gemeenschappelijke regelingen, intergemeentelijke samenwerkingen en andere organisaties waar de gemeente vrijwillig of door wettelijk voorschrift, verbonden is.

Baten genererende taken

Gezocht zal moeten worden naar activiteiten die zichzelf terugverdienen of door kosten te verlagen door samen te werken met andere gemeenten of met burgerinitiatieven. De door de gemeente gesteunde en gesubsidieerde organisaties worden aangemoedigd om meer eigen inkomsten te verwerven om daarmee hun activiteiten te bekostigen, zonder daarbij in para-commercialisme te vervallen.

De bedrijven waar de gemeente in deel neemt en aandeelhouder is (zoals bijvoorbeeld MTB, LIOF, Enexis, BNG), moeten beoordeeld worden op hun rendement op geïnvesteerde middelen. Is dit onder de maat, dan zullen herstructureringen moeten plaats vinden.

Doelmatigheid en klantvriendelijkheid vergroten door ICT

De verdere inkrimping van het gemeentelijk apparaat wordt mogelijk gemaakt door verdergaande digitalisering van de dienstverlening en door het verder automatiseren van de interne communicatie. De gemeente maakt daarbij bij voorkeur gebruik van Open Source software zodat dure aanschaf verminderd kan worden. Hiertoe worden de gemeenteambtenaren in de gelegenheid gesteld zich te bekwamen in de nieuwe ICT-mogelijkheden.

Belastingen inflatieneutraal

De belastingdruk kan gelijk blijven door de verhogingen te beperken tot het niveau van de inflatie. Uitzondering hierop zijn die belastingen en heffingen die voor een bepaald doel staan (zoals bv de rioolbelasting). Deze laatste worden gekoppeld aan de feitelijke kostenontwikkeling, zodat we kostendekkende heffingen hebben.

Als de marktwaarde van het onroerend goed in onze gemeente stijgt, moet het tarief van de OZB zodanig naar beneden worden bijgesteld dat de totaal opbrengst van de OZB gelijk blijven, afgezien van de inflatie.

Meerjarenplan voor inkomsten, uitgaven en gebruik van reserves

De gemeente moet financieel gezond blijven door koers te houden met een meerjarenplan voor inkomsten, uitgaven en prestaties. Het gebruik van reserves en voorzieningen moet verder worden terug gebracht omdat diverse projecten nu nog onttrokken zijn aan het oog van planning en control cyclus. Voor zover er in de gemeente nog sprake is van een "potjescultuur" wordt deze afgebouwd.

Wat willen we niet

Het is niet eenvoudig om een lijst te maken van dingen die we niet willen, want daarbij valt van alles te bedenken. Maar we willen voor de duidelijkheid wel een paar dingen noemen die wij niet willen en die mogelijk wel door andere partijen worden voorgestaan.

Uitbreiding wonen in buitengebied

Wij willen niet dat de woonfunctie in het buitengebied wordt uitgebreid. Als er al woningen bij moeten komen of van doelgroep veranderen, dan is dat in de kernen, ook al om die zo leefbaar mogelijk te houden. Dus ook omzettingen van bedrijfspanden in het buitengebied naar woningen, laat staan het permanent bewoonbaar maken van tijdelijke huisvesting, kan niet op onze steun rekenen.

Grootschalige elementen in het buitengebied

Grootschalige structuren passen niet in ons buitengebied. Dus tegen windmolens, megastallen, grootschalige logistieke bedrijven, grootschalige toeristische attracties en nieuwe wegen zullen wij ons teweer stellen.

Versnippering van voorzieningen

Wij denken dat het voor de leefbaarheid van groot belang is dat voorzieningen als winkels, cultuur, sport en zorg op een levensvatbare manier in de kernen aanwezig zijn en dat dus moet worden tegengegaan dat deze op perifere plekken worden neergezet of verspreid raken.

Bezuinigingen op arbeidsintegratie

De zwakste partijen op de arbeidsmarkt verdienen onze volle steun.

Vervuilende industrie

Voor bedrijvigheid met een duidelijke milieubelasting of met een onverantwoord hoog grondgebruik per arbeidsplaats (uitgezonderd de agrarische), is in onze gemeente geen plaats.

Voorrang voor parkeren van voertuigen

De enige plaats waar er ruim baan is voor auto's is in de buurt van gemeenschapsvoorzieningen. Op overige plaatsen hebben openbaar vervoer, fietsen en wandelen prioriteit.

Vriendjespolitiek

Transparantie is een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde voor integere besluitvorming in de gemeente. Elke vorm van bevoordeling door persoonlijke relaties wijzen wij dan ook af en zullen we met alle middelen bestrijden.

Financieel

We beseffen dat onze prioriteiten geld kosten en dat het onze plicht is om aan te duiden waar dat vandaan komt. Wij baseren ons hierbij op de door de gemeenteraad in november 2017 vastgestelde meerjarenbegroting. Wij stellen ons voor om in de komende 4 jaar de volgende middelen kunnen worden vrijgemaakt voor het realiseren van onze wensen:

- gebruiken van bestaande lopende uitgaven in de gemeentelijke begroting door ombuiging van bestaande uitgaven € 1.000.000
- gebruiken van reserves en voorzieningen die nu aanwezig zijn en waarvan wij vinden dat die onnodig hoog zijn: € 1.000.000
- gebruiken van de nog niet bestemde overschotten van de lopende meerjarenbegroting, welke in 2018 nog laag is, maar in latere jaren toenemen: € 500.000

Op deze wijze denken wij een budget van € 2,5 miljoen beschikbaar te hebben voor prioritering van punten uit ons programma. Wij denken daarbij aan:

- kunst en cultuur € 100.000
- arbeidsparticipatie € 500.000
- onderwijs en jeugd € 200.000
- toerisme en bedrijvigheid € 200.000 als bijdrage in projecten samen met ondernemers en andere organisaties
- vergroening € 500.000 als bijdrage in kosten samen met andere organisaties en burgers
- leefbaarheid € 500.000
- wandel- en fietspadennet € 500.000

De PvdA heeft de volgende lijst met kandidaten voor de gemeenteraad van Eijsden-Margraten

1. Wiel Blezer	Margraten
2. Jef Gilissen	Eijsden
3. Jean Schrijen	Mheer
4. Casper Kikken	Noorbeek
5. Marianne Sepp	Rijckholt.
6. Jo Custers	Banholt
7. Bea Tilanus	Mheer
8. Carrie Vissers-Martens	Grondveld
9. Bets van de abbeele	Gronsveld
10. Jo Bisscheroux	Margraten
11. Harry Fekkers	Oost Maarland
12. Odile wolfs	Rijckholt